

Posudek bakalářské práce Kláry Mazáčové: PÁRALŮV ROMÁN *MILENCIA VRAZI*  
Vedoucí práce: PhDr. Josef Peterka, CSc.  
Oponent. Doc. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.

Práce Kláry Mazáčové se ujala velmi podstatného úkolu. Znovu ozřejmit význam klíčového románu šedesátých let Páralových *Milenců a vrahů* (1969) a pokusit se navrhnout jeho interpretaci v pozměněném kontextu literárního a společenského vývoje. Záměr je ambiciózní, leč předložená práce se k jeho splnění nepřiblížila ani zdaleka.

Úvodní část o Páralově románu je redundantní a nemá kontakt s dalším textem, z tohoto důvodu nefunkční a její zařazení tak postrádá logiku. Navíc není tato část ani opodstatněna zadáním. Druhá kapitola sumuje Páralův život a východiskem je (nedostatečná!) sekundární literatura (Janouškův Slovník) a rozhovor s Vl. Páralem z Tvaru. Autorčin vlastní podíl na této kapitole (což platí zcela i pro první kapitolu) je mizivý.

Celek práce se následně se zdá být rozbit do kusých postřehů. Kapitola o titulu obsahuje všehovšudy dvě věty, kapitola „Žánr“ čtyři věty, podobně kusé jsou i další kapitoly. Tento přístup se mi nezdá jako příliš šťastný, chybí důslednější analytická a myšlenková práce. To platí i pro další části práce, které nevyjdou z vnější popisnosti. Tato vnější strukturovanost práce ukazuje na jeden z finálních nedostatků, a to neschopnost syntézy. Jednotlivé úseky textu jsou do sebe zapouzdřené a nekomunikují spolu. Popisnost nestírá otázku po funkčnosti sledovaných jevů – tak se tu zachází se ztotožňujícím konceptem Ústí nad Labem jako města skutečného a města románového, ale není položena otázka důvody volby tohoto specifického prostoru – což by umožnilo aktivovat kontext vzniku textu a zpětně pracovat s tímto motivem jako s variací dobově akcentované tematiky a proměněného toposu. Inklinace „kontaminovat“ fikční svět textu bez rozlišení kontextem aktuálním světem vede někdy k výpravám do slepých ulic, jako se tomu stalo v kapitole Historické zakotvení, kde pátrání po datu (letopočtu) příběhu jako by se odehrál v aktuálním světě smývá jedno důležité žánrové specifikum románu, které právě pracuje s různými reprezentacemi jako s historickými protějšky, aniž by respektoval jejich skutečnou chronologii a tím je přesouvá do jiného řádu (jakého? – to je otázka k obhajobě). U některých kapitol není jasná motivace volby jejich předmětu – proč se najednou má věnovat například samostatná kapitola etické funkci postav, zvláště když autorka konstatuje, že charakterizovat na této rovině postavy je poměrně obtížné. Postavy jsou opět jen převyprávěny či přepisovány, není v této souvislosti řešena otázka jejich funkce ani způsob jejich výstavby (omezuje se na otázku pojmenování postav), opět jako by postavy byly skuteční lidé a nikoliv literární konstrukty. Nádech po funkčním dotazování se objevuje v souvislosti s jazykovou rovinou textu, i zde je však příliš brzy opuštěn a podpořen jen nepřesvědčivými citacemi politologa Peheho a politoložky Plechanovové – což je v jistém smyslu opět starý prohrěšek tohoto textu. I kapitola o intertextualitě románu se spoléhá pouze na sekundární literaturu – bez dotazování na funkci intertextuality. V zápětí přeroste v pouhý výčet v textu zmíněných jmen – bez toho, že by se uvažovalo o tom, co to vlastně znamená, jakou funkci tento nástroj v románě má.

Kapitola o recepci je sumou citátů sekundární literatury, bez kritické reflexe. Některé výroky (interpretační?) jsou pak neudržitelné. Např.: „Této ideologii (představě o beztřídní společnosti, pozn. TK) všichni věřili a celá socialistická společnost v tehdejší Československu podle ní měla zcela bezchybně fungovat. Vladimír Páral však tuto teorii podvrací už tím, že své hrdiny rozdělí na dvě skupiny – červené a modré.“ (41) To na jedné straně dělá z Párala revolucionáře a vizionáře jdoucího důsledně a osamoceně proti davu, a současně je opět jednoduše klouben aktuální svět se světem fikčním. Není však možné v případě románu takto jednoduše interpretovat jedno druhým. Navíc se mi zdá tato část nedostatečně rozpracovaná a neposkytuje reprezentativní podobu Páralova ohlasu. Vlastně se tu vůbec nepracuje s dobovými kritikami a recenzemi, popř. s dalšími projevy recepce a

ohlasu románu. Ovšem zcela nelogicky podstatnou část této kapitoly tvoří rozsáhlý citát z Malých dějiny filozofie H. J. Störiga. Závěr textu pak odpovídá spíše ročníkové nežli bakalářské práci, neboť zcela postrádá reflexi předkládaného textu.

Přesto je třeba uznat, že text je napsán kultivovaným jazykem se snahou o strukturovanost a přehlednost. Chybí mu však hlubší kritický a interpretační záběr, rovněž je třeba konstatovat povážlivý nedostatek sekundární literatury (viz i přiložená bibliografie, která neobsahuje žádný kritický či recenzní text z doby vydání románu, což je s podivem u práce, která má v úmyslu se zabývat ohlasem díla), popřípadě výběru autorit (viz výše)

K obhajobě (kterou v tomto případě považuji za součást tohoto aktu, a proto text pouštím k ústnímu řízení) by mne zajímalo - vyjma výše uvedeného - zda je skutečně Páralův text dobově podmíněný, zda vykazuje rysy nadčasovosti, jaké strategie v této souvislosti autor používá, jaké subžánry románu bychom mohli v jeho případě zvažovat a jak jsou v textu signalizovány, jakým způsobem autor pracuje v souvislosti s výstavbou postav, jakou funkci má v románě intertextovost textu a zda a jak je text otevřený pro současného čtenáře.

Doc. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.  
V Brně 30.7.2012